

**Προσφώνηση
του Ομοσπονδιακού Προέδρου Joachim Gauck
κατά το επίσημο δείπνο
που παρατίθεται από τον Πρόεδρο της Ελληνικής
Δημοκρατίας και την κυρία Μαρία Παπούλια
στις 6 Μαρτίου 2014, Προεδρικό Μέγαρο Αθηνών**

Καταρχάς σας ευχαριστώ για την θερμή υποδοχή που επιφυλάξατε στην κυρία Schadt και σε εμένα καθώς και στην αντιπροσωπεία μου! Οι ελληνογερμανικές σχέσεις είναι πλουσιότερες από οποιαδήποτε στατιστική. Ήταν η πιο ωραία φράση που άκουσα κατά την προετοιμασία της επίσκεψής μου. Και αποδείχτηκε αληθινή. Από την στιγμή της άφιξης μου, ο πλούτος αυτός ο οποίος δεν μπορεί να μετρηθεί με αριθμούς ήταν για μένα ορατός, απτός, αισθητός. Η φιλία μεταξύ των δύο χωρών μας έχει μεγάλη σημασία για μένα – ιδίως σε δύσκολους καιρούς όπως τους βιώνουμε από την αρχή της κρίσης χρέους το 2010. Σήμερα το απόγευμα μιλώντας στο μουσείο της Ακρόπολης αναφέρθηκα σε ό,τι μας ενώνει μέσα στην μεγάλη κοινότητα των 28 κρατών-μελών. Απόψε θα ήθελα να επικεντρώσουμε την προσοχή μας στους διμερείς δεσμούς μας.

Από που να αρχίσει κανείς; Από τον Όθωνα, τον Βαυαρό Otto, ή από τον Otto, τον Ρεχακλή; Από το πρώτο Ινστιτούτο Γκαίτε στον κόσμο που ίδρυσε η Γερμανία – ακριβώς εδώ στην Αθήνα; Ή από τις 300.000 περίπου Ελληνίδες και Έλληνες που βρήκαν μια δεύτερη πατρίδα ανάμεσα στο Αμβούργο και το Μόναχο; Από το γερμανικό οικονομικό θαύμα για την επίτευξη του οποίου μόχθησαν κατά το παρελθόν και Έλληνες μετανάστες ή από τις ιστορίες επιτυχίας και τις προσωπικότητες Ελλήνων οι οποίες σφραγίζουν σήμερα τον πολιτισμό, την οικονομία και τις επιστήμες στην Γερμανία; Υφίσταται μια βιωμένη ελληνογερμανική συνύπαρξη που έχει πλέον τον χαρακτήρα του αυτονόητου, μια συνύπαρξη, πιστεύω, εξαιρετικά πολύτιμη. Με την επίσκεψή μου αυτή θέλω να συμβάλω στην καλλιέργεια και περαιτέρω ανάπτυξή της.

Και πράγματι τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος είναι ιδιαίτερα πολλά. Στο επίκεντρο παραμένει η βιώσιμη σταθεροποίηση του κοινού μας νομίσματος και των στενά συνυφασμένων μεταξύ τους εθνικών οικονομιών της Ευρώπης. Οι πρώτες ενδείξεις που έχουμε για τις προόδους σε αυτό το πεδίο θα πρέπει να μας καθιστούν αισιόδοξους. Υπήρξαν, ωστόσο, καταστάσεις όπου αυτές ακριβώς οι πολιτικές προκλήσεις απείλησαν να οδηγήσουν τις χώρες μας σε μεταξύ τους αποξένωση. Και αναφέρομαι στις προκαταλήψεις ή τις εσφαλμένες εκτιμήσεις εκατέρωθεν, που αν νομιμοποιούνται από την ελευθερία έκφρασης και ελευθερία του Τύπου δεν νομιμοποιούνται, πάντως, από τους κανόνες που υπαγορεύουν η ευπρέπεια και ο αμοιβαίος σεβασμός, η τήρηση των οποίων θεωρείται δεδομένη μεταξύ λαών που συνδέονται με δεσμούς φιλίας. Η απογοήτευση παραμορφώνει συχνά την εικόνα που έχουμε για τα πράγματα και κυρίως για το γεγονός ότι αυτή η κρίση δεν είναι ελληνογερμανική κρίση και τα αίτιά της δεν μπορούν να αναζητηθούν στην σχέση μεταξύ της Γερμανίας και της Ελλάδας.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

στην ομιλία σας, τώρα μόλις, αναφερθήκατε σε ζητήματα του παρελθόντος. Καταλαβαίνω τι σας συγκινεί, τόσο εσάς όσο και την ελληνική κοινωνία και επιθυμώ να το μεταφέρω στη Γερμανία. Θέλω να σας διαβεβαιώσω: Η Γερμανία γνωρίζει τη ευθύνη που φέρει για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και για τις φρικαλεότητες που διεπράχθησαν. Σε μια μακρά σειρά μεταπολεμικών χρόνων εμείς οι Γερμανοί αναγνωρίσαμε βήμα προς βήμα τα γεγονότα της αιματηρής ναζιστικής περιόδου οδηγούμενοι στην άσκηση μιας εκ βάθρων αυτοκριτικής. Μπορέσαμε να ονομάσουμε την ενοχή με το όνομά της και να προβούμε στην εφαρμογή διαφόρων μορφών επανόρθωσης.

ΟΜΩΣ: Στην περίπτωση της Ελλάδας τα εγκλήματα του ναζιστικού καθεστώτος είναι σε μεγάλο βαθμό άγνωστα στη Γερμανία και, δυστυχώς, παρέμειναν ανεξιλέωτα. Είναι οδυνηρό για μένα το γεγονός ότι μέχρι σήμερα είναι τόσο περιορισμένη η ενσυναίσθησή μας απέναντι στα δεινά που υπέστη ο ελληνικός λαός. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο ευγνωμονώ όλους εκείνους τους ανθρώπους που, συχνά επί σειρά ετών, επαναφέρουν στην κοινή συνείδηση λησμονημένα εγκλήματα. Και είμαι ευτυχής για το γεγονός ότι σήμερα στη Γερμανία τίθεται για άλλη μια φορά το ερώτημα τι απορρέει από την ηθικής και πολιτικής τάξεως ευθύνη μας απέναντι στην Ελλάδα.

Ήδη φέτος έχει προγραμματιστεί η ίδρυση ενός Γερμανοελληνικού Ταμείου για το Μέλλον το οποίο πρόκειται να διαθέσει πόρους με στόχο την επεξεργασία του κοινού παρελθόντος – από επιστημονικής αλλά και από κοινωνικής πλευράς. Θεωρώ ότι μπορούν να προωθηθούν προγράμματα με στόχο να συγκεντρωθούν οι μαρτυρίες ανθρώπων που βίωσαν τα γεγονότα εκείνης της περιόδου, καθώς και η διερεύνηση της

ελληνικής Αντίστασης, αλλά και η δράση των λιγοστών Γερμανών που πολέμησαν στο πλευρό των Ελλήνων εναντίον της δικτατορίας των ναζί. Επίσης θα διατεθούν πόροι για την στήριξη του εβραϊκού στοιχείου στην Θεσσαλονίκη.

υνατόν να υπάρξει. Γνωρίζουμε, ωστόσο, εκ πείρας ότι το ενδιαφέρον, ο σεβασμός, η συμπόνια και η αλληλεγγύη καθιστούν σε ατομικό επίπεδο πιο εύκολο τον δρόμο προς την συμφιλίωση και φέρνουν κοντύτερα τους λαούς μεταξύ τους.

Εάν δεν κλείσουμε τα μάτια μας και την ψυχή μας στο επαχθές παρελθόν μας θα μπορέσουμε με μεγαλύτερη νηφαλιότητα και δυναμισμό να διαμορφώσουμε το ευρωπαϊκό μας παρόν και μέλλον.

Εύχομαι στις Ελληνίδες και τους Έλληνες να έχουν τώρα την δύναμη να συνεχίσουν τον δρόμο των μεταρρυθμίσεων.

Και είμαι ευγνώμων προς όλους εκείνους που στην περίοδο της κρίσης έκαναν επανειλημμένα έκκληση στη σύνεση και τη νηφαλιότητα. Ιδιαίτερως προς εσάς, κύριε Πρόεδρε.

Πολλοί είναι οι εταίροι - στην εθνική και την διεθνή σκηνή - που εκτιμούν τον συμφιλιωτικό σας τόνο. Το 2005, στην ομιλία σας ως νεοεκλεγείς Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναφέρατε ως τις κυρίαρχες αρετές: „πολιτική ωριμότητα και εντιμότητα, μέτρο και ευαισθησία“. Αυτό παραμένει επίκαιρο. Είναι αυτές ακριβώς οι αρετές που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για αισθητή βελτίωση της κατάστασης της ελληνικής εθνικής οικονομίας και του ελληνικού λαού. Αυτό που βιώνουν σήμερα εκατομμύρια άνθρωποι στην Ελλάδα δεν μπορεί να αφήσει κανέναν ασυγκίνητο. Οι Ελληνίδες και οι Έλληνες χρειάστηκε να επωμιστούν πολλά κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών και να καταβάλουν προσωπικές θυσίες, προκειμένου να δημιουργήσουν μια προοπτική για την πατρίδα τους και τον εαυτό τους. Σας διαβεβαιώνω: Αυτό γίνεται αντιληπτό στην Γερμανία και τυγχάνει σημαντικής αναγνώρισης!

Από πού αντλείται αυτή η δύναμη; Μια πρώτη απάντηση είναι η εξής: Από την βαθιά πεποίθηση ότι πράττει κανείς το σωστό. Ο Πρωθυπουργός κύριος Σαμαράς περιέγραψε πρόσφατα σε έναν λόγο που έτυχε μεγάλης προσοχής πόσο βαθιά είναι η παράδοση των μεταρρυθμίσεων στην Ευρώπη. Μόνον οι τολμηρές μεταρρυθμίσεις - ήδη κατά την αρχαιότητα - οδήγησαν μικρά χωριά στην ανάδειξή τους σε ευημερούσες πόλεις-κράτη, σε βασιλεια και σε δημοκρατίες. Συμφωνώ απολύτως μαζί του. Η ανανέωση δεν είναι πεπρωμένο, ούτε είναι δώρο. Συντελείται εκεί όπου οι αποφασισμένοι ενώνουν τις δυνάμεις τους. Και συντελείται σε μια κοινωνία της αλληλεγγύης όπου κάθε μια από τις ομάδες αναλαμβάνει ένα μέρος της ευθύνης χωρίς να μετακυλύει στην άλλη ένα υπέρμετρα μεγάλο μέρος της. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να γεννηθεί κοινωνική δικαιοσύνη μέσα από μεταρρυθμίσεις.

Επιτρέψτε μου να προσθέσω και μια δεύτερη πηγή δύναμης – την αλληλεγγύη των Ευρωπαίων.

Σήμερα αναφερθήκαμε διεξοδικά στην συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εγώ θα ήθελα να υπογραμμίσω άλλη μια φορά και την διμερή αλληλεγγύη: Η Γερμανία στηρίζει την Ελλάδα στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και στον οικονομικό της αναπροσανατολισμό – ορμώμενοι από την φιλία μας προς την χώρα σας, αλλά και διότι πιστεύουμε ακράδαντα στο μέλλον της Ελλάδας και στο κοινό μας μέλλον. Η ελληνική οικονομία έχει βάσιμες ελπίδες ανάπτυξης των ισχυρών της πλευρών σε παραδοσιακά αλλά και σε νέα πεδία. Αύριο, στη συνάντησή μου με επιχειρηματίες και ιδρυτές νέων επιχειρήσεων θα συζητήσω για τα εμπόδια που εκείνοι ακόμη βλέπουν, αλλά κυρίως, θα συζητήσω για τις προοπτικές.

Ένας μεγάλος αριθμός συνεργασιών έχει ήδη δρομολογηθεί και πρόκειται να αποτελέσει σταθερό σημείο αναφοράς. Στο πλαίσιο της Ελληνογερμανικής Εταιρικής Σχέσης χρηματοδοτούνται διμερή ερευνητικά προγράμματα. Γερμανοί ειδικοί εργάζονται από κοινού με Έλληνες εμπειρογνώμονες πάνω στις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της Υγείας – ένα, ως γνωστόν, άκρως περίπλοκο θέμα φορτισμένο με αποκλίνοντα συμφέροντα. Εδώ απαιτούνται υπομονή και ενεργητικότητα.

Ένα θέμα του οποίου προσδίδω προσωπικά ιδιαίτερη σημασία είναι η συνεργασία των δήμων και περιφερειών. Είναι σε αυτό ακριβώς το επίπεδο που αναδύεται μια ισχυρή κοινωνία των πολιτών. Και όχι μόνον. Εκεί όπου πολίτες με αυτοπεποίθηση υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους, όπου η δημόσια διοίκηση ενισχύει αυτό το έμπρακτο ενδιαφέρον και δεν το ανακόπτει δημιουργούνται νέες δυνατότητες επικοινωνίας, διαφάνειας, αποτελεσματικότητας. Αυτός είναι ο λόγος που με ελκύει τόσο μια προσέγγιση με επίκεντρο τον πολίτη όπως αυτή της Ελληνογερμανικής Συνέλευσης. Τα τελευταία χρόνια συγκροτήθηκε ένα δίκτυο πολλών εκατοντάδων ανθρώπων σε χωριά και πόλεις σε όλη την επικράτεια. Μια ιδιότητα που ανέκαθεν χαρακτήριζε τους Έλληνες – η ακαταπόνητη προθυμία τους για προσφορά βοήθειας – γονιμοποιεί πλέον όλο και περισσότερα προγράμματα της τοπικής αυτοδιοίκησης: Οι άνθρωποι ανταλλάσσουν απόψεις, δοκιμάζουν νέες ιδέες και βρίσκουν από κοινού λύσεις – και αυτό συντελείται ήδη σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων από την αυτοδιοίκηση, την οικονομία της ενέργειας και την προστασία του πολίτη μέχρι δραστηριότητες που αφορούν την νεολαία.

Αν και μιλώ για την νεολαία μόλις τώρα που πλησιάζω προς το τέλος του λόγου μου, η νεολαία είναι κατά την γνώμη μου θέμα απόλυτης προτεραιότητας στην ευρωπαϊκή ατζέντα. Θα συναντήσω νέους που φοιτούν σε επαγγελματική σχολή η οποία, με γερμανική βοήθεια, πρόκειται να εφαρμόσει δοκιμαστικά το μοντέλο του διπτού συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης. Η χώρα αυτή διαθέτει τόσους

ταλαντούχους νέους ανθρώπους με μεγάλη διάθεση για δουλειά! Δεν πρέπει να επιτρέψουμε να στερηθούν τις προοπτικές τους.

Θέλω να υποστηρίξω όσο μπορώ ένα ακόμη σχέδιο: την σύσταση του Ελληνογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας. Άκουσα με μεγάλη χαρά ότι η πρωτοβουλία αυτή έχει πολύ καλή εξέλιξη. Όταν σκέφτομαι τις υπέροχες συναντήσεις που κατέστησαν δυνατές το Γερμανογαλλικό και το Γερμανοπολωνικό Ίδρυμα Νεολαίας, τότε είμαι βέβαιος ότι οι νέοι της Ελλάδας και της Γερμανίας θα συμβάλουν σημαντικά στην βαθύτερη κατανόηση μεταξύ των δύο εθνών μας.

Θα αντιληφθήκατε, ασφαλώς, ότι μερικές καινοτομίες θα προτιμούσα να εισάγονταν χωρίς την παραμικρή καθυστέρηση. Φυσικά έχω επίγνωση ότι οι αλλαγές απαιτούν χρόνο. Αυτό δεν μπορεί να το αλλάξει ούτε ο πιο ένθερμος συνήγορος. Κάτι που μπορούμε, ωστόσο, να προσαρμόσουμε, είναι η στάση μας απέναντι σε τέτοιες διαδικασίες. Ας καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να μην έχουν οι αμφισβητίες και οι άτολμοι, να μην έχουν οι λαϊκιστές τον τελευταίο λόγο.

Μια από τις σημαντικότερες πηγές πλούτου στην ζωή είναι η αισιοδοξία. Κυρίες και κύριοι, ας υψώσουμε το ποτήρι μας και ας πιούμε εις υγείαν της γερμανοελληνικής φιλίας, της θετικής εξέλιξης των αμοιβαίων σχέσεών μας, εις υγείαν του Προέδρου της Δημοκρατίας κυρίου Παπούλια και της κυρίας Παπούλια!